

Domański Bolesław

Data urodzenia: 1872

ksiądz katolicki, doktor filozofii, działacz społeczny i narodowy, prezes Związku Polaków w Niemczech, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1905-1921.

Urodził się w Przytarni k. Wiela. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w 1895 r. kontynuował studia, aby dwa lata później otrzymać tytuł doktora filozofii w Münster. Po powrocie do Ojczyzny zajął się działalnością duszpasterską i objął posadę profesora filozofii w Seminarium Duchownym w Pelplinie. W tym czasie aktywnie uczestniczył w życiu społecznym i religijnym, jednak w skutek nie zatwierdzenia na posadę profesora przez władzę w 1903 r. został przeniesiony na parafię do Zakrzewa, gdzie od razu zaczął tworzyć silny ośrodek polskości w Niemczech. Znacząco rozbudował parafię (m.in. odrestaurował kościół, odbudował dom szpitalny oraz założył ośrodek zdrowia i przedszkole). Ponadto w 1929 r. współtworzył memoriał o obronie praw kościelnych polskiej mniejszości w Niemczech. Główny warunek zachowania polskości widział w niezależności ekonomicznej Polaków, dlatego też założył liczne spółdzielnie i banki wspomagające polską przedsiębiorczość. W wyniku tego od 1929 r. objął posadę prezesa Związku Spółdzielni Polskich w Niemczech, a od 1933 r. prezesa Rady Nadzorczej Banku Słowiańskiego w Berlinie. Po decyzji traktatu wersalskiego poświęcił się walce o zachowanie polskości ziemi złotowskiej i całego pogranicza. Od momentu powstania w 1922 r. wszedł w skład władz Związku Polaków w Niemczech, a w 1931 r. został wybrany prezesem. Przez całą swoją działalność zajmował się krzewieniem polskości poprzez walkę o polską oświatę i religię katolicką.

Literatura:

1. Borzyszkowski J., *„Lud polski się nie da”. Ks. Bolesław Domański, Patron Polaków w Niemczech (1872-1939)*, Gdańsk 1989, s. 64.
2. Nadolny A., *Domański Bolesław*, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 1, red. S. Gierszewski, Gdańsk 1992, s. 333-335.
3. Oleksiński J., *Domański Bolesław*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 4, red. F. Gryglewicz, R. Łukaszyk, L. Bieńkowski, Lublin 1989, s. 51-53.

Karol Walczak